

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az N.L.C. Ingatlanhasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság jogi képviselője (dr. Kolláth Zoltán ügyvéd, 5000 Szolnok, Szapáry út 23.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikkének (1)–(2) bekezdéseit, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a T) cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (1) és (4) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét.
- [2] Az indítvány és a csatolt bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó és egy lízinggel foglalkozó Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) jogelődje ingatlan pénzügyi lízing-szerződést kötött egy budapesti – a szerződés szerint 4964 m² alapterületű – ingatlanra tizenkét éves futamidővel. A lízingszerződés egyik pontjában a felek rendelkeztek arról, hogy a szerződésből adódó, vagy azzal összefüggő vitás kérdések eldöntése – különös tekintettel a szerződésszegéssel, a szerződés fennállásával, érvényességével, vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekre – a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság (a továbbiakban: Választottbíróság) hatáskörébe tartozik.
- [4] Az indítványozó 2014. április 7-én érkezett keresetében – annak hangsúlyozása mellett, hogy a szerződés választottbírósági kikötése érvénytelen, továbbá a Választottbíróság az ügy elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel –, kérte a Fővárosi Törvényszéktől annak megállapítását, hogy a lízingszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségének határidőn belül eleget tett, ezért a Zrt. 2014. február 13-án kelt felmondó nyilatkozata érvénytelen. Kérte továbbá az indítványozó, hogy a bíróság ítéletével pótolja a Zrt.-nek azt a jognyilatkozatát, amely a szerződés szerinti ingatlan tulajdonjogának az indítványozó javára történő átruházására irányul. Az indítványozó a bíróság felhívására keresetét kiegészítette és másodlagosan kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint a Zrt.-vel 2002. július 1-jén létrejött pénzügyi lízingszerződés színlelt szerződés, amely adásvételi szerződést leplez, az adásvétel érvényesen létrejött, azonban a Zrt. hibásan teljesített, mert az ingatlan alapterülete ténylegesen csak 2991 m², így az indítványozót árleszállítás és kártérítés illeti meg, amelyet a Zrt.-vel szemben beszámítással érvényesített.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 2014. november 4-én kelt, 24.G.41.972/2014/13. számú végzésével a pert megszüntette arra hivatkozással, hogy az indítványozó követelésének érvényesítése a Választottbíróság hatáskörébe tartozik. Indokolásában a törvényszék – egyebek mellett – kiemelte, hogy a lízingtárgyat az indítványozó autókereskedés céljára vásárolta, amely semmiképpen sem minősülhet gazdasági, szakmai tevékenységi körön kívül eső célnak, így az indítványozó nem minősíthető fogyasztónak.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 2015. február 17. napján kelt 14.Gpkf.45.254/2014/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az ítéltábla indokolásában rámutatott arra, hogy az indítványozó a pénzügyi lízingszerződést – ellentétben a Zrt.-vel – gazdasági, illetve szakmai tevékenységi körön kívül eső célból kötötte, ezért fogyasztónak, a perbeli lízingszerződés pedig fogyasztói szerződésnek minősül, márpedig a 3/2013. Polgári jogegységi határozat értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési

feltételen, vagy egyedileg meg nem tárgyalta feltételen alapuló választottbíróági kikötés tisztességtelen, így a tárgyi ügyben – a szerződéskötés feltételeinek megtárgyalását is figyelembe véve – a választottbíróági kikötés érvénytelennek minősül.

- [7] A Zrt. még az elsőfokú bírósági eljárás ideje alatt, 2014. július 10-én keresettel fordult a Választottbíróáshoz, kérve a lízingszerződés felmondása jogszerűségének és elszámolása helyességének megállapítását. A választottbíróági eljárásban az indítványozó – alperesi pozícióból – hatásköri kifogást terjesztett elő, állította a választottbíróági szerződés érvénytelenségét, majd érdemi védekezése előadása után a Választottbíróóság 2015. március 2-i folytatólagos tárgyalási határnapján mind meghatalmazott, mind törvényes képviselője útján nyilatkozott a Választottbíróóság hatáskörének elfogadásáról. A Választottbíróóság 2016. május 12-i ítéletében kötelezte az indítványozót a lízingszerződésből eredő 642 856,68 euró és késedelmi kamata, további 5 544,71 euró késedelmi kamat, 94 198,24 euró használati díj, valamint 10 205 853 Ft perköltség megfizetésére.
- [8] 1.2. A választottbíróági ítélet kézbesítését követően az indítványozó – a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 55. § (1) bekezdés *b)* és *d)* pontjaiban, illetve az 55. § (2) bekezdés *a)* pontjában foglaltakra alapított – érvénytelenítési keresetét a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú 2017. november 14-én hozott jogerős ítéletével elutasította. A bíróság ítéletének indokolásában – egyebek mellett – rögzítette, hogy a felek között a választottbíróági szerződés létrejötté végső soron az indítványozónak a választottbíróági tárgyaláson tett elfogadó nyilatkozata alapján megállapítható volt. Az ítélet indokolása szerint ezzel szemben nem volt megállapítható a választottbíróági szerződés megkötésére kötelezően előírt szabályok megsértése, továbbá a Választottbíróóság határozatának indokolásában egyértelműen utalt a hatásköre vizsgálatával összefüggő álláspontjára, és a választottbíróági eljárás iratai szerint a Választottbíróóság mindegyik fél számára megadta a lehetőséget tényállításai megtételére, biztosította a bizonyítási eszközök megjelölésének jogát. Végül a bíróság szerint nem volt megállapítható a jogvita tárgyára nézve a Vbt. 55. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint az állam törvénykezési hatalma, tehát a jogvita a tárgya miatt is választottbíróági útra tartozhatott.
- [9] 1.3. A Kúria mint felülvizsgáló bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában a Kúria rögzítette, hogy az ingatlan üzemeltetésére, bérbeadására alapított és ekkénti tevékenységgel működő indítványozó esetében nem volt megállapítható a felek közötti lízingszerződés fogyasztói jellege, tehát az, hogy azt az indítványozó gazdasági tevékenységén kívül eső célból kötötte volna. A kúriai indokolás rámutatott arra, miszerint az indítványozó azzal, hogy a választottbíróági eljárásban a Választottbíróóság hatáskörét kifejezetten elfogadta, a Választottbíróóság hatáskörének hiányára nem hivatkozhatott, ahogyan téves volt az az indítványozói álláspont is, hogy a magyar jog szerint a jogvita tárgyánál fogva nem tartozott választottbíróági útra. Mindezek alapján a felülvizsgált ítéletnek a Kúria indokolása szerint nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája, sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés, ezért a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] 2. Az indítványozó – a főtitkári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Kúria mint felülvizsgáló bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikkének (1)–(2) bekezdéseit, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a T) cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (1) és (4) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét.
- [11] 2.1. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti az, hogy a Fővárosi Törvényszék – mint alacsonyabb szintű bírói fórum – úgy helyezkedett szembe a Fővárosi Ítéletábrla döntésével, hogy nem folytatott le bizonyítási eljárást, a Kúria pedig ezen „bizonyítatlanságban szenvedő alapra” helyezte a jogerős ítéletet fenntartó döntését. Az indítványozó szerint a jogbiztonság alapja az, hogy a különböző szintű bíróságok figyelemmel legyenek egymás jogértelmezésére, az ezzel ellentétes gyakorlat – mint az indítványozó ügyében annak eltérő megítélése, hogy fogyasztónak minősült-e az adott ügyben –, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Az indítványozó szerint egyértelműen megállapítható, hogy a vitatott szerződés valójában nem lízingszerződés, hanem – a felek valóságos szerződéses akaratát figyelembe véve – a tulajdonjog átruházására irányuló, részletvételt magában foglaló adásvételi szerződés volt, amelyben az indítványozó fogyasztónak minősült és a jogvitában szavatossági igényt érvényesített beszámítás útján. Az indítványozó álláspontja az, hogy a Választottbíróóság – túl azon, hogy jogszabályi rendelkezés okán nem is volt hatásköre

az ügyben – egy „leminuszolt” (visszavont) számlára alapította az indítványozó kötelezését, ráadásul az eljárása tisztességtelen volt, hiszen annak során kétszer is előfordult, hogy az indítványozó egyik tulajdonosát nem engedték be a tárgyalásra, az indítványozó ügyvezetőjének pedig nem engedték meg, hogy kifejtse álláspontját, továbbá a Választottbíróság nem tartotta be a határidőket sem, mert egy éven belül nem hozott ítéletet az ügyben.

- [12] 2.2. Az indítványozó jogi képviselője 2019. március 20-án kelt levelével megküldött egy, az indítványozó törvényes képviselője által 2019. február 10-én tett, az Alkotmánybíróságnak címzett terjedelmes „nyilatkozatot”, amelyben – a választottbírósági ítélet szakmai kritikáján túl – a Választottbíróság tagjainak státuszára, illetve pozíciójára vonatkozó utóbb tudomására jutott adatok alapján arra hivatkozik, hogy álláspontja szerint a Választottbíróság összetétele „nem volt megfelelő”, ezért kezdeményezi a választottbírósági ítélet érvénytelenítését.
- [13] 2.3. Az indítványozó 2019. április 10-én kelt, az Alkotmánybírósághoz 2019. április 17-én érkezett beadványában az Abtv. 60. § (1) bekezdés *b*) pontjára [nyilvánvaló elírás, helyesen: 61. § (1) bekezdés *b*) pontja] hivatkozva kérte a támadott bírósági határozatok végrehajtásának felfüggesztését.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] 3.1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. szeptember 23-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. november 8-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét továbbá – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően –, az alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor megállapítja az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény M) cikkének (1)–(2) bekezdései, R) cikkének (1)–(3) bekezdései, T) cikkének (1) bekezdése, 25. cikkének (1) és (4) bekezdései, valamint a 28. cikke nem tartalmazzak az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható, továbbá az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdését és XXVIII. cikkének (7) bekezdését illetően indoklást nem tartalmaz. Megállapítja továbbá az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [16] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozva valójában nem a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét indokolta, hanem azt a jogértelmezési ellentmondást vitatta, amely a Fővárosi Ítéletábla jogerős végzése és a Kúria – a választottbírósági eljárást követően, az ott tett nyilatkozatot is figyelembe vevő, az érvénytelenítési perben hozott – Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete között feszül.
- [18] Az Alkotmánybíróság fentiek alapján azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróságok eltérő jogértelmezését kifogásolta és kérelme valójában arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az érvénytelenítési perben meghozott bírósági ítéleteket az indítványozó számára kedvező – a Fővárosi Ítéletábla 14.Gpkf.45.254/2014/2. számú végzésében foglaltakat megerősítő – jogértelmezéssel, törvényességi indokok alapján semmisítse meg.
- [19] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valameny-

nyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.

- [20] 4. Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, és 52. §-a (1b) bekezdésének e) pontjában, másrészt a 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította, a végrehajtás felfüggesztése tárgyában döntenie nem kellett.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1730/2018.

